

13.11.2020

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: K 18/2020 vp Ilmastovuosikertomus 2020

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. kiittää mahdollisuudesta lausua Ilmastovuosikertomuksesta ja esittää seuraavaa:

Ilmaston lämpeneminen vaikuttaa jo nyt maa- ja metsätalouden harjoittaminen Suomessa. Me olemme jo nähneet suuremmat sään vaihtelut ja korkeampi keskilämpötila tuo uusia haasteita meille. Hallitusohjelman tavoite että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 on kunnianhimoinen tavoite ja maa- ja metsätalouden rooli tässä työssä on erittäin olennainen.

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM:n toimeksiannosta keskeiset alat ovat tehneet toimialakohtaiset tiekartat vähähiilisyteen. **Maatalouden ilmastotiekartta** julkaisutettiin 15.7.2020. Luonnonvarakeskus Luke on valmistanut ilmastotiekartan tuottajajärjestöjen MTK:n ja SLC:n toimesta. Metsäteollisuus ry. on julkaissut **Metsäteollisuuden ilmastotiekartta**. Vähähiilisuuden tiekartat ovat keskeisiä työkaluja, kun meidän tavoitteemme on että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Ilmastotiekartan toimenpiteet kattavat sekä maankäyttösektori, LULUCF, taakanjakosektori että päästökauppasektori. SLC:n lausunto kohdistuu nyt erityisesti maatalouden ilmastotoimiin.

Maatalouden ilmastotiekartassa todetaan, että maataloudelle on erittäin vaikea tulla ilmastoneutraaliksi nykyisillä päästökertoimilla ja tavoilla laskea hiilensidontaa. Ilmastotiekartta näyttää, että meillä on kuitenkin erittäin hyviä mahdollisuuksia vähentää nettopäästöjä. Kunnianhimoisimmillaan voidaan alentaa maatalouden päästöt 42 % vuoteen 2035 ja 77 % vuoteen 2050 verrattuna nykytilannetta. Se edellyttää, että teemme oikeat toimenpiteet ja emme yritä kapeasti osaoptimoida pieniä asioita. Tärkeimmät toimenpiteet ovat seuraavat:

Turvemaiden päästöjen vähentäminen

75 % suomen maatalouden päästöistä on lähtöisin maaperästä. Merkittävin osa, 60 % koko maatalouden kasvihuonepäästöistä tulee turvemailta, ja turvemaiden osuus koko peltoalasta on noin 11 % eli 250 000 hehtaaria. Turvepeltojen päästöt voidaan vähentää merkittävästi eri toimenpiteiden kautta, esimerkiksi edistämällä monivuotisten kasvien viljely, säätösalaajituksella ja ennallistamalla kaikkein heikoimmat pellot. On erittäin tärkeää, että yhteiskunta tukee niitä viljelijöitä jolla on turvemaat oikeudenmukaisella toimenpiteellä.

Maaperän hiilivaraston kasvattaminen kivennäismailla

Ilmastovuosikertomuksessa on mainittu niin sanottu 4-promillen aloitteen edistäminen. Todennäköisesti on erittäin hyvät mahdollisuudet lisätä maaperän hiilivarasto parantamalla viljelytekniikka. Mahdollisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi kerääjäkasvien viljelyn lisääminen, talviaikainen kasvipeitteisyys, lietelannan sijoittaminen jne. SLC on tiivistä mukana BSAG:n Carbon Action Pilot projektissa missä Ilmatieteenlaitoksen tutkijat, neuvontajärjestö ProAgria ja käytännön viljelijät kehittävät hyviä viljely- ja kasvikiertomenetelmiä ja tutkijat seuraavat mitä toimii parhaiten. Pellon hiilipitoisuuden nousu on niin sanottu win-win menetelmä. Satotaso kasvaa, ravinnehuuhtelu vähenee ja parantaa maan rakennetta.

Maatalouden energiaomavaraisuuden lisääminen

Kolmas erittäin tehokas ilmastotoimenpide maataloudessa on biokaasutuotannon ja aurinkosähkön lisääminen. Lisäämällä biokaasutuotantoa voidaan saavuttaa erittäin hyviä tuloksia. Biokaasutuotanto lannasta mahdollistaa lannan ravinteiden tehokkaampi käyttö ja biokaasun tuotanto nurmesta alueilla missä vähän kotieläimiä parantaa kasvikiertoa ja sitä kautta myös pellon hiilivarastoa. Biokaasu on täysin uudistuva ja arvokas energiamuoto, joka korvaa fossiilista energiaa. Biokaasutuotannon heikkous nyt on kalliit investoinnit ja tarvitsemme hyviä tukijärjestelmiä, että saamme tuotanto käyntiin.

Aurinkosähkön lisääminen on toinen varteenotettava vaihtoehto maataloilla. Maataloilla on esimerkiksi suuret tuotantorakennukset, joiden katoilla voidaan asentaa aurinkokennot. Maatalouden ilmastotiekartassa on laskettu, että tilojen itse tuottama aurinkosähkön osuus voi olla 8 % koko maatalouden sähkökulusta vuonna 2035 ja jopa 14 % vuonna 2050.

Ilmastotoimien kustannusten arvioiminen on tietenkin vaikeaa. Maatalouden ilmastotiekartassa on arvioitu, että kunnianhimoisin skenaarion hintalappu voisi olla **5,3 miljardia vuoteen 2050 asti eli noin 177 miljoona euroa per vuosi**.

Välineet:

Toimenpiteiden toteuttamisen välineet ovat tulevan ohjelmakauden kansallinen maatalousstrategia ja investointirahoitus. Vastuu ei kuitenkaan ole pelkästään maa- ja metsätalousministeriön alla. Muita vastuuministeriöitä ovat muun muassa opetusministeriö viljelijöiden koulutustason nostamisessa ja ministeriöiden yhteistyö ilmastotutkimuksessa. Yksi suuri puute, jota todettiin ilmastotiekartassa, on että moneen tietoaaukkoon tulisi saada tarkempaa suomalaista tutkimustietoa.

SLC:n mielestä on realistista saavuutta ilmastotiekartan päästövähennykset jos:

1. Suomen maatalouden kannattavuus paranee
2. Toimenpiteet ja ohjauskeinot toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti noudattaen hallitusohjelmaa. Tämä edellyttää, että koko yhteiskunta on mukana työssä.
3. Maataloutta ei pitäisi lainsäädännön kautta rasittaa muilla kalliilla toimenpiteillä, joista kuluttajat eivät ole valmiita maksamaan.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Mats Nylund, puheenjohtaja